

17. Aarg. Nr. 5.

Redigeret af C. M. CHRISTENSEN.

2. Marts 1917.

Nogle Metaller og Legeringers Egenskaber og Anvendelse.

Ved OTTO BENDIXEN.

(Fortsat.)

Foruden til Lokomotivbrug anvendes Maskinbrønze i Maskiner, dels hvor Jern vilde give Anledning til stærk Rustdannelse, f. Eks. Dele af Saltvandspumper og Pumper for sure Vædske (Stempelstang, Cylinderføring, Ventiler m. m.), Skibsskruer m. m., dels hvor man ønsker selv at vælge, hvilken af to mod hinanden slidende Maskindele man ønsker mest slidd, enten fordi den lettest lader sig forme, eller fordi den let kan indrettes til at kunne efterspændes. (Lokomotivers Driv- og Købelstangslagere). Derfor fremstilles Pander til Lejer ofte af Brønze, hvis Haardhed nærmer sig Akslens, saa at Panderne dog ret godt modstaa Slid.

Nogle Eksempler paa Sammensætningen af Maskinbrønze (Metal) er:

	Kobber	Tin	Zink	Bly
Ventiler, Haner, Pumpecylindre	88	12	3	-
Pander til Jernbanevogne	79	8	5	8
Forbindelses- og Trækstængers Metalpander, naar disse ikke skulde have Slidflader af hvidt Metal	84	16	2	-
Overdelen af Lejer, Dæksler til Fod- og Luftpumper, Møtriker, Ventil- kasser, Metalstempelstænger, som skulde besidde stor Styrke	90	10	2	-

Aarsagen til at Bly anvendes ved Pander til Jernbanevogne er den, at Legeringerne er mere eftergivende, naar de tillige indeholder Bly, idet Blyet ikke legerer sig med Brøncen,

men foraarsager Blærer i Godset, formodentlig ved sin heftige Fordampning i den smeltede Masse. Ogsaa til Lokomotivakselpander anvender de danske Statsbaner Bly, som tidligere anført, og ogsaa andre Jernbaner og Lokomotivfabriker, f. Eks. Baldwin i Philadelphia har hermed høstet gode Erfaringer. For at opnaa de Fordele, som vi tidligere har omtalt, nemlig større Haardhed, og dermed større Modstandsevne mod Slid, ligeledes mere modstandsdygtig mod kemiske Paavirkninger og mere tyndtflydende i smeltet Tilstand tilsættes Maskinbrønze meget ofte Fosfor (Fosforbrønze), som ovenfor beskrevet; men i denne Forbindelse skal yderligere bemærkes:

Ogsaa i et andet Øjemed anvendes Fosfor i Form af Fosforkobber. Det er nemlig en Kendsgerning, at Brønce bliver slettere ved Omsmelting, de bliver tyktflydende, og deres Sprødhed tiltager. Dette hidrører fra, at ved Smeltingen af almindelig Brønze opstaa baade Kobberforilte og Tinitler, og denne Omstændighed forringer Brøncens Styrke og Sejghed. Benyttes Affaldsbrønze ved Brøncens Fremstilling, bliver det dannede Produkt endnu slettere. For at raade Bod herpaa, tilsætter man Fosfor i Form af Fosforkobber eller Fosfortin, thi dette rensar Metallet for de nævnte Ilter og modvirker deres skadelige Indflydelse. — Som vi tidligere har nævnt, er Fosforindholdet i Brønze kun yderst ringe, ikke væsentlig over 0,1 %.

Man tilsætter ved Fremstillingen af Fos-

forbrønce 1 à $3\frac{1}{2}$ % Fosforkobber, mindst, hvis dette er fosforrigt, og der anvendes megen Zink, og i Fosforbrøncen bør der da kun blive højst nogle Tusindedele Fosfor tilbage. Ved Smeltning i Digel maa man benytte en ny Digel, og under Smeltningen holde Metallet bedækket med Trækul for at modvirke ny Iltning, efter at Rensningen for Iltter har fundet Sted. Før Udstøbningen maa man røre godt om.

Fosfortin f. Eks. med 8 % Fosfor, kan fremstilles ved at opløse Fosfor i smeltet Tin. Det bruges mindre end Fosforkobber, da ved dets Benyttelse en Del Fosfor gaar tabt. Fosforkobber med f. Eks. 10 % Fosfor, lader sig fremstille ved Smeltning af Kobber med fosforsur Kalk, Kul og Kiselsyre i Hvidglødhede.

Efter i det foregaaende at have beskrevet Maskinbrøncen (Metal) og dens Legering med Fosfor, den Brønce vi vel ved Lokomotiver og i Jernindustrien er bedst kendt med, skal vi i det følgende komme ind paa nogle andre Tinbrøncer, nemlig Klokkebrønce, Spejlbrønce og Kunstbrønce. — Tidligere blev Tinbrønce ogsaa anvendt til Fremstillingen af Kanoner; men nu tjener Staal som Skytsmateriale. Fremstillingen af de af Brønce støbte Kanoner gav Anledning til mange nyttige Undersøgelser af Brøncens Egenskaber. Legeringen til Kanonstøbningen skulde være stærk og haard og saa lidt sprød som muligt. Med Henblik paa den sidste Betingelse maatte Tinindholdet ikke være stort, en Tilsætning af Bly eller en større Mængde Zink var udelukket. Paa Grund af de i Løbet af Aarhundreder høstede Erfaringer og efter Resultatet af de anstillede videnskabelige Undersøgelser gjaldt som det bedste Kanonmateriale en ren Tinbrønce med 9—11 % Tin og 91—89 % Kobber.

Anvendelsen af Brønce til Fremstilling af Klokker, overhovedet til Klangredskaber af enhver Art, er urgammel. Allerede ved den gammelægyptiske Offertjeneste var Brønceklanginstrumenter i Anvendelse. Større Kirkeklokker blev indført i det 6. Aarhundrede efter Kristus. Nogle af disse Klokker har en uhyre Vægt. Den største vel blev støbt i Moskwa i Aaret 1653 og kaldt Iwan Welicki. Den har en Diam. af 7 m. og en Vægt af 240 t. Ved en Brand i Aaret 1701 styrtede den ned fra

Taarnet og brast. Dens Rester kan ses den Dag i Dag. I et japansk Tempel i Kioto befinder sig en Klokke, som vejer 75,6 t., og som blev støbt i Aaret 1632. Kejserklokken i Kølns Domkirke har jeg selv haft Fornøjelsen at se; og den er meget imponerende, selv om den kun vejer 27 t. Godstykkelsen er 38 cm., og den er støbt i Frankenthal af erobrede franske Malmkanoner fra Krigen 1870—71. Der ringes kun med den 6 Gange om Aaret, og det er meget smukt at høre dens vældige Røst runge ud over den gamle Rhinby, ellers gør de andre Klokker Tjeneste. Der kræves 28 Mand for at ringe med den.

Klokkebrønce maa, naar den fuldt ud skal svare til Hensigten, være stærk og haard for at have Klang og ikke lide Formforandring ved Knevlens Slag. Det bedste Klokkemateriale er en Brønce af 20—23 % Tin og 80—77 % Kobber. Men ikke alene Metallegeringen betinger i og for sig en Klokkets Tone, den bestemmes hovedsagelig ved Støbningen gennem Form, Størrelse og Godsets Tykkelse. — Tilsætninger skader Klang. Saaledes giver Sølv ikke „Sølverklang“, men daarligere Klang, og i ældre Klokker findes i alt Fald kun saa lidt Sølv, at de af Fromhed til Kirkeklokker skænkede Sølvpenge i Reglen ikke kunne være havnede i Brønce-Smelteovnen.

Spejlbrøncens Anvendelse er nu kun ringe, nemlig til enkelte optiske Apparater, f. Eks. Metal-Hulspejle. Brøncen maa være meget lys og indeholder derfor af alle Brøncer mest Tin. Den maa kunne lade sig polere meget blank. Tinindholdet er 30—33 %.

Kunstbrønce tjener til Statuer, Basrelieffer, Mønter, Medailler, Smykker etc. Anvendelsen hertil er meget gammel, og brugtes af alle Kulturfolk i Oldtiden. Nutildags gør Støbejern, Zink eller Messing, formedelst deres Billighed, den ofte Rangen stridig til Kunstværker, men de kunne ikke fortrænge Brøncen, hvor der ønskes et virkeligt og varigt Kunstarbejde. Som særlig god Kunstbrønce gælder en Legering af $86\frac{2}{3}$ % Kobber, $6\frac{2}{3}$ % Tin, $3\frac{1}{3}$ % Bly og $3\frac{1}{3}$ % Zink. Denne Sammensætning svarer ogsaa tilnærmelsesvis til Brøncen i mange gamle og moderne Kunstværker. Brønce lader sig bedre end de ovennævnte Erstatningsmetaller (Støbejern osv.) ciselere

— 3: behandle med Gravstik og Pensler, staa sig godt mod Slid og kan i fri Luft anlage en meget smuk Overfladefarve. Man forlanger almindelig, at Monumenter i fri Luft forvandler deres oprindelige, rødgyldne Farve til en varm, brun Farve med et lysende, lysegrønt Overtræk af Ædelrust eller Patina. Dette Overtræk bestaar af basiske, kulsure Forbindelser, og skal efter Aarhundreders Forløb endnu lade alle fine Detailler fremtræde tydeligt.

Man skelner mellem binære Broncer, der kun indeholder Kobber og Tin, og ternære og kvaternære Broncer, der indeholder i alt henholdsvis 3 eller 4 Bestanddele, nemlig foruden nævnte Metaller Bly eller Zink eller begge Dele. — Naar undtages, at man til Broncemønter, f. Eks. de danske, bruger ternær Bronze, nemlig af Kobber, Tin og Zink, hvor Tinnet skal give Mønten Haardhed til at modstaa Slid, og Zinken forøge Legeringens Støbelighed, anvendes nu til Kunstbronze næsten altid kvaternær Bronze. Den heri anvendte Blytilsætning skal lette Ciseleringen, medens Zinktilsætningen dels skal gøre Legeringen billigere, dels modvirke Sejring, forøge Støbeligheden og gøre Farven mere guldaglig. Bliver imidlertid Zinkindholdet meget stort, og Tinindholdet meget lille, har man, som vi tidligere har nævnt, Rødgods eller Messing.

Indtil 1856 var danske Kobberpenge af Kobber, men nu er de af Bronze, bestaaende af 95 % Kobber, 4 % Tin og 1 % Zink og turde altsaa ikke kaldes Kobberpenge. Medaillebronze er f. Eks. af 95 % Kobber og 5 % Tin. —

Vi har nu omtalt Tinbroncerne, der hører til de ældste Legeringer, og af nyere Tinbroncer har vi nævnt Fosforbronze, som navnlig finder udstrakt Anvendelse i Maskinindustrien. Man har af nyere Tinbroncer indvidere Siliciumbronze. Her gør Siliciumtilsætningen omtrent samme Virkning som en Fosfortilsætning. Siliciumbronze anvendes næsten kun til Telegraf- eller Telefontraad. Hvad der kaldes Kobberbroncetraad er undertiden Siliciumbroncetraad. Saakaldt Kobberbronze er enten en almindelig Tinbronze eller Siliciumbronze, alt eftersom den foruden ca. 99 $\frac{3}{4}$ % Kobber indeholder alene Tin eller

tillige lidt Silicium. Kobberbronze anvendes af Statstelefonen og Københavns Telefonselskab som Ledningstraad.

Forinden vi forlader Broncerne, kunde der maaske være Anledning til at nævne et Par andre nyere Broncer foruden Fosfor- og Siliciumbronze, nemlig Aluminiumbronze og Manganbronze.

Aluminium fremstilles af Lerjord ved Elektrolyse. Den rene Lerjord vindes især af Bauxit, et naturligt jernholdigt Lerjordhydrat, men ogsaa af Kryolit. Aluminium gaar i Handelen som Blokke, Plader eller Traad, og de bedre Kvaliteter indeholder over 99 % Aluminium, da det mister sine gode Egenskaber i temmelig høj Grad, naar det er urent. Vægtfylden er kun 2,6, og Letheden betinger i mange Tilfælde Aluminiumets Anvendelse, idet det er det letteste af alle til Brugsgenstande benyttede Metaller. Aluminium er sejt og strækkeligt, lader sig valse, trække til Traad og udhamre til uægte Bladsølv. Dets Haardhed er væsentlig ringere end Kobberets.

Aluminiumsbronze bestaar af Kobber og Aluminium. Det virker dels som Tin til at forøge Kobberets Haardhed og Styrke, dels som Fosfor til at gøre Kobberforlittet uskadeligt. Aluminiumsbronze kan, foruden at støbes, smedes i Kirsebærrødguld. Efterhaanden som Aluminiumet synker i Pris, vil de nævnte Fordele ved en Aluminiumstilsætning uden Tvivl forøge Anvendelsen af Aluminiumsbronze, f. Eks. i Maskinindustrien, hvor den anvendes til Tandhjul, Ekscentrikringer m. m. Det staa sig meget godt mod Søvand og bruges derfor med Fordel til Skibsskruer i Stedet for Tinbronze. Det er overhovedet meget modstandsdygtigt mod kemisk Indflydelse. —

Mangan er et Metal, der hører til Jerngruppens Metaller; i fri Tilstand findes det kun i meget ringe Mængde i Naturen, hvorimod det er meget udbredt i Form af en Række Ifter, saasom Brunsten, Braunit, Manganit o. fl. Det fremstilles ved Reduktion af Ifterne med Aluminium. Mangan ligner lyst Raajern, det er skørt og saa haardt, at det kan ridse Glas og Staal.

I Manganbronze, der bestaar af Kobber og Mangan, spiller det sidste en lignende Rolle

som Aluminiumet i Aluminiumbronce. Men Manganet er for dyrt til, at Manganbroncen har vundet videre Udbredelse i Maskintilvirkningen.

Fortsættes.

For 1 Krone aarlig sikrer Du Dig Støtte og Hjælp, om Uheld eller Ulykke rammer Dig

Sparsommelighed.

Hvor der spares. Hvor der knibes. Det daglige Liv er fuldstændig forandret. Overalt mærkes det, i Lejligheden, i Køkkenet, paa Gaden, overalt, og paa Jernbanen skulde det ogsaa mærkes. Togene er indstillede, og hvad kan man vel gøre mere. Da Borgerne omkring i Landet modtog Meddelelse om, at nu maatte den hidtil brugte Ration af Gas og Elektricitet nedsættes betydelig, saa svor vore Hustruer paa, at det absolut ikke kunde lade sig gøre. Vi har hidtil sparet af alle Kræfter, og kan ikke komme længere ned, men ikke desto mindre viser det sig, at selv om det ingenlunde er behageligt, saa, naar Nøden er der, bliver man opfindsom. Det gaar op for os, at dette at spare bestaar ikke alene i, at de store Udgifter undgaas; men tværtimod, at der dagligt hver Time paa Dagen passes paa Smaatingene, at Gassen aldrig tændes, uden at man først tænker paa, om det nu ogsaa er tvungende nødvendigt, at man forsøger paa, om det dog ikke nok er gør ligt at hente et Slykke Tøj inde fra Klædeskabet, eller fra Entreen uden at røre ved den elektriske Kontakt. Opdages det først, at det er ved saadanne tusinde Smaating, der kan spares, saa vil man ogsaa opdage, at Resultatet bliver meget større end hver enkelt af disse Smaating lader formode. Det er ikke behageligt, men under den nuværende Situation, hvor vi er afskaarne fra Omverdenen med dens Kullejer og Petroleumskilder, saa kan det være nødvendigt, dersom man vil undgaa endnu værre Ting. Hvad vilde en fuldstændig Kul- eller Petroleumsmangel ikke betyde. Det vil betyde at al Industri standses, at alle de Tusinder af Arbejdere staar uden Erhverv. Noget saadant maa undgaa for enhver Pris. Derfor har hver

enkelt Medlem af Samfundet, enhver privat eller offentlig Institution Pligt til at spare. Her kan man ikke lade Pengene gaa i forreste Række, her er Varen mere værd end Pengene, og netop derfor maa der ikke bruges mere end det absolutte Minimum. Det er saaledes ogsaa en god Borgerpligt for Personalet at udvise den yderste Sparsommelighed med netop Kul og Petroleum, enten det er paa Maskiner, eller det er Lyset paa Værelserne, Talen er om. Vi maa alle være med for at hjælpe Samfundet ud over denne noget vanskelige Situation, vi befinder os i. Vi betænker os ikke ved at paastaa, at den Lokomotivfører, der ved at tabe Tid paa en Strækning, hvor hans praktiske Sans siger ham, at han vil bruge uforholdsmæssig meget Kul, ved at forcere Toget frem, han udøver, trods alle Bestemmelser, herved en god Borgerpligt, thi hvad er værst for den Rejsende enten at komme lidt for sent, eller den Situation, at Banerne ikke har Kul til overhovedet at kunne befordre den Rejsende.

Men siger vi saa: „Skal da Ledelsen ikke spare?“ Vi svarer: „Jo, absolut!“ Hertil vilde Statsbanernes Ledelse svare med at henvise til de foretagne Indskrænkninger i Toggangen, og vi tvivler ikke paa, at Offentligheden vil lade sig stille tilfreds hermed. Vi andre, der har den daglige Ledelse for Øje, vil dog ikke nøjes med den Forklaring. Vi ser daglig Tilfælde, hvor man ikke udviser Sparsommelighed; og i alt Fald langt fra den yderste.

Vi skal paapege enkelte Ting, der sikkert vilde medføre en betydelig Nedgang i det daglige Kulforbrug.

Der er allerførst Trafikkens Dispositioner over Maskinerne.

Vi er hver Dag Vidne til følgende:

Telefonen ringer, og der lyder en Stemme: „I Dag løber Tog N. N., Afgang N. N., en Maskine udbedes.“

Den vagthavende Lokomotivfører ser paa Uret og overbeviser sig om, at der kun er 1 eller ofte kun $\frac{1}{2}$ Time til Afgang.

Denne Meddelelse er stereotyp; det gentager sig hver Dag, og som Følge heraf maa Remissen stadig have Maskiner staaende opfyret klar til Afgang. Vi tænker naturligvis ikke i Almindelighed paa Nedbrudsmaskiner. Og

saaledes er det — rundt om i Remisserne staa der Døgnet igennem 2—3, ja paa enkelte Depoter endnu flere Maskiner klar til Afgang. Det er maaske under normale Forhold som det bør være; men nu absolut forkasteligt. Var det ikke muligt, at de mange Trafikinspektører kunde tænke sig om og bestille Maskinerne i god Tid.

Det hænder heller ikke sjældent, at naar saa Maskinen er færdig til Udrykning, saa ringer det igen: „Ja, nu maa vi have en større Maskine. Ja, Maskinafdelingen parerer Ordre, og saa gøres Maskine Nr. 2 i Orden. „Ja, husk paa det er til Fremførelse af Godstog. Maskinen skal bruges. Altsaa først maa der skovles ca. $\frac{1}{4}$ Tøns Kul ind i Maskine Nr. 1, derefter sker det samme med Maskine Nr. 2. Det vil sige paa den Maade er der kastet mindst $\frac{1}{4}$ Tøns Kul bort til ingen Nytte.

Men foruden denne Disposition kunde nævnes „Boggielvogne“ i de saakaldte blandede Tog. Ogsaa her gælder det, at under normale Forhold skal jo ogsaa de lokale Rejsende have Behageligheder, men til saadanne er der ikke i Øjeblikket Raad. Det ærgrer mig at se, hver Gang vi krydser et blandet Tog, at en Togstamme i et lokalt Tog, bestaaende af 3 lange Vogne, 1 stor E Vogn og en almindelig lille Personvogn holdende fuldt opvarmet og fuldt belyst med 3 à 4 Rejsende. Dersom det nu af Hensyn til Returtoget var nødvendigt, saa var det noget andet; men det er langt fra var det noget andet; men det er langt fra altid Tilfældet. Vi maa derfor paastaa, at ogsaa Statsbanernes Trafikafdeling maa spare. Men ogsaa ved Maskinafdelingen er der i den Henseende store Mangler.

Vi har alle læst i vor Geografi Sætningen: „Vi har Træ i vore Skove, Tørv i vore Moser, dog er Fabriksdriften kun ringe, da vi mangler det vigtigste, nemlig „Stenkul“. Vi tror ikke, Maskinafdelingens Ledelse kender disse Sætninger, thi ellers vilde de sikkert af sig selv finde paa, at det var billigere at slukke Maskinerne, naar de skal henstaa i Remissen i længere Tid, og ikke lade dem staa den ene Dag efter den anden med lukkede Fyr. Man siger: „Vi har ingen Optændingsbrænde“. Vi svarer med at henvise til den autoriserede Skolebog til Geografien. Der

staa tværtimod, at vi har Træ, men derimod ikke Kul. Det daglige Liv lærer os desuden ikke alene, at vi ikke har Kul, men at vi heller ikke kan købe Kul hjem til Landet. Men er det da ikke en mærkelig Økonomi at brænde Kullene, som vi ikke har her i Landet, for at spare paa Træet, som dog kan skaffes. Der er maaske en og anden som vil paastaa, at det drejer sig om Smaatterier. Vi vover dog at paastaa, at de her nævnte Smaating daglig sluger mange Tøns Kul. En Vare, som det i disse Tider er hver god Borgers Pligt at omgaa med den yderste Sparsommelighed. Fra denne Regel maa Statsbanernes Ledelse ikke undtages.

Betal dit Kontingent punktlig.

Restance gavner ingen

Sjællandske og falsterske Statsbaners Embedsmænds og Betjentes Sygekasse.

Fra 1ste April 1917 betragtes de nuværende Sygedistrikter 1 A I., 1 A II. og 1 B som et samlet Distrikt, i hvilket der ansættes yderligere en Læge, saaledes at samtlige i Distriktet boende Interessenter herefter faar frit Valg mellem 4 Jernbanelæger, nemlig d'Hrr. Læger Feddersen, Otto, Claudi og endnu en Læge, som endnu ikke er antaget.

Valget gælder for 1 Aar, regnet fra 1. April.

Paa Grund af at Lægernes Honorar forhøjes fra 1ste April 1917, er der Sandsynlighed for, at Interessenterne fra samme Dato vil komme til at betale en Fjerdedel af Medicinen, som er ordineret af Jernbanelægen, og Halvdelen, naar den er ordineret af anmeldt privat Læge, for saa vidt denne da ikke tillige er Jernbanelæge.

Fjerdedelen, henholdsvis Halvdelen, betales kontant af Interessenterne ved Medicinens Udlevering paa Apoteket.

Forhøjelsen af Lægernes Honorar var en uundgaaelig Nødvendighed.

Husk Indmeldelse i Hjælpefonden

Pensionistforeningen.

Pensionistforeningen ved „De Danske Statsbaner“ afholdt en konstituerende Generalforsamling i Jernbane-foreningens Lokaler Søndag den 11. Februar 1917. Pens. Togfører Chr. Sørensen, Hg., hød Velkommen og gav Beretning om Udvalgets Arbejde. H'rr. Stationsforstander Henriksen og Lokomotivfører Christensen var efter Indbydelse kommen til Stede. Paa Forslag af Togfører Chr. Sørensen valgtes Hr. Stationsforstander Henriksen enstemmigt til Dirigent. Lovene blev læst op af Dirigenten og efter lidt Forandring vedtaget. Til Bestyrelse valgtes følgende:

Pens. Togfører Chr. Sørensen, Hg.,
Formand.

Pens. Lokfører Breuning, Kh., Pens. Togf. Hetmar, Kh.,
Næstformand. Kasserer.

Pens. Ovpt. O. Nielsen, Kø., Pens. Lokfører M. Larsen, Kh.,
Bestyrelsesmedlem. Bestyrelsesmedlem.

Pens. Portør V. Hansen, Kh., Pens. Togf. Grodum, Kh.,
Suppleant. Suppleant.

Pens. Togf. Sonntag, So., Pens. Lokfører M. C. Sørensen, Kh.,
Revisor. Revisor.

Pens. Togf. K. Nielsen, Pens. Lokfører Chr. Jørgensen, Kh.,
Revisorsuppleant. Revisorsuppleant.

Alle Oplysninger og Forespørgsler angaaende Foreningen besvares af Kassereren, Togfører Hetmar, Adelgade 3, 2. Sal, København.

D'Hrr. Formænd og Bestyrelsesmedlemmer af Fællesudvalget, som har staaet os bi i Dannelsen af vor Forening, takkes herved mange Gange, særlig maa vi bringe en Tak til Formanden for Jernbane-foreningen for den store Velvillighed imod os, med Hensyn til Foreningens Lokaler, som har staaet og fremdeles staar til vor Raadighed.

Helsingør, d. 24. Februar 1917.

P. F. V.
Chr. Sørensen,
Formand.

*Har Du raad til at undlade Indtrædelse
i Hjælpefonden?*

Detailpriserne i Januar 1917.

Den mest betydende Prisforandring, som Januar-Tallene viser i Forhold til December-Tallene, vedrører Sukkeret; Sukkerpriserne i Detailhandelen blev fra den 27. December forhøjede med 18 Øre pr. kg., men denne Forhøjelse er jo for saa vidt mere formel end reel, som der samtidig indførtes Sukkerkort, hvorved der sikredes hver Person 2 kg. Sukker pr. Maaned til den hidtidige Pris. Prisnedgang finder man for Æg og Kød samt i nogen Grad for

Smør, disse Varer spiller dog nu kun en ringe Rolle i det almindelige Forbrug, og Smørpriserne er iøvrigt atter senere gaaet op.

Priserne paa de fleste Sorter Mel og Gryn samt paa tørret Frugt er stadig jævnt stigende. Særlig stor Prisstigning viser Kul, der nu er oppe i en Pris af næsten 7 Kr. pr. hl. i Hovedstaden og 5½ Kr. pr. hl. i Provinserne. Gasværkskoks kostede i København i første Uge af Januar Kr. 2,75 pr. hl., men Prisen er senere steget til Kr. 3,50.

Dansk Forening for Socialpolitik.

Vi har fra ovennævnte Forening modtaget følgende:

Efter Afholdelsen af det af „Dansk Forening for Socialpolitik“ i Februar d. A. foranstaltede offentlige Møde om „Lovordnet Pensionsforsikring for Privatfunktionærer“ er der til Foreningens Bestyrelse rettet forskellige Henvendelser om Tilvejebringelsen af en statistisk Oversigt over de her i Landet værende Pensionsindretninger for Arbejdere og Funktionærer i private Virksomheder, idet man har henvist til, at en saadan Oversigt, der nu ganske savnes, vil være af Betydning ikke alene til Belysning af de ved disse Foranstaltninger opnaaede Resultater, men ogsaa af Betydning for Spørgsmaalet om Alderdomsunderstøttelseslovens Revision.

Bestyrelsen har ganske kunnet slutte sig til Ønskeligheden af Tilvejebringelsen af en saadan statistisk Oversigt og har besluttet — om end med nogen Betænkelighed paa Grund af Vanskeligheden ved Opgavens tilfredsstillende Løsning ad privat Vej — at iværksætte en Enquête i dette Øjemed:

Enquæten skulde efter Bestyrelsens Skøn omfatte:

- 1) de af Arbejdere og Funktionærer oprettede Pensionskasser, Alderdomsunderstøttelsesforeninger o. l. Sammenslutninger, hvis Formaal er at yde Medlemmerne en Støtte i Alderdom eller ved Invaliditet, — uanset om Midlerne dertil tilvejebringes helt eller delvis af Medlemmerne selv.
- 2) Pensionsindretninger, der er oprettede af industrielle, kommer-

cielle eller andre Foretagender (Skoler, scenisk Virksomhed osv.).

Bestyrelsen tillader sig at atmode Ledere af ovennævnte Pensionsindretninger om godhedsfuldt til Foreningens Kontor, Raadhusplads 77, Mezz., København B. (Telefon Central 9258) at ville fremsende Meddelelse om Navn og Adresse paa den paagældende Pensionsindretning, til ligemed Oplysning om dens Formaal, Midlernes Tilvejebringelse og Anvendelse og de herfor gældende Regler, Formue, eventuelt Medlemstal osv., samt at vedlægge et Eksemplar af Vedtægt, Regnskab og andre Tryksager, der maatte foreligge, og som kan tjene til Belysning af Virksomheden.

Idet Bestyrelsen nærer det Haab, at man i Sagens Interesse vil være den behjælpelig med Fremskaffelsen af de til Undersøgelsens Foretagelse nødvendige Oplysninger, saaledes at den tilstræbte Oversigt kan blive saa fyldig og saa god som mulig, tillader man sig at tilføje, at indsendte Oplysninger kun vil blive benyttede i det nævnte Formaalets Tjeneste, og at Offentliggørelsen af Enquêtes Resultater vil ske med al Diskretion.

P. B. V.
Philipsen.

V. L. Faber.

Kommer Ulykken over Dig, da er det for sent at tænke paa Indmeldelse i Hjælpefonden

Juletræsfest.

Den 12. Januar afholdt Aarhus Afdelinger sit aarlige Juletræ. Festen, som var overordentlig vellykket, var besøgt af 250 Børn, og et meget stort Antal Medlemmer med Damer. Aarhus Afdelinger bringer d'Hrr. Lokomotivmester Qvist og Lokomotivformand Schou den bedste Tak for den udstrakte Tjenestefrihed. Ligeledes en Tak til Festudvalget for deres udmærkede Arrangement. Tak til de Medlemmer, der i deres Fritid udførte Tjeneste for Festdeltagerne.

Bestyrelsen.

40 Aars Jubilæum.

Lokomotivfører R. M. Petersen.

Den 20. Februar fejrede Lokomotivfører R. M. Petersen, Kallundborg, sit 40 Aars Jubilæum, som ansat ved Statsbanerne. Jubilaren er ansat som Maskinarbejder i Frederikshavn, og gik efter 5 Aars Værkstedstjeneste over til Lokomotivtjenesten.

P. har i den forløbne Aarrække været stationeret ved Fh., Vm., Ng., Kh. og Kb, Depoter, hans Færd og Virken har alle Steder medført, at han har faaet Prædikaten en stabil Kollega og en god Kammerat, og han har ved sit støtte og rolige Væsen vundet sig mange Venner blandt Lokomotivpersonalet.

Det var Jubilarens Hensigt at denne Fest ikke skulde været kendt blandt medansatte, før i sidste Øjeblik. Dette medførte, at end ikke „Udsmykningskommiteen“ ved Depotet naaede at træde i Funktion.

Jubilaren modtog i Dagens Anledning, blandt andre Opmærksomheder, fra Generaldirektionen en Takskrivelse for de 40 Aars gode Tjeneste. Denne blev overrakt Jubilaren af Hr. Ingeniør Hunderup, som i Dagens Anledning var kommen til Stede.

Jubilaren havde til om Aftenen indbudt tjenstfrie Kolleger til nogle Timers festligt Samvær i Hjemmet, hvortil ogsaa var mødt den „evigunge“ nu 78-aarige pens. Lokomotivformand Simonsen.

Vi vil ønske for Jubilaren, at han i den Tid, han endnu forretter Tjeneste, maa rulle lige saa lykkeligt og godt over Skinnevejen, som i den forløbne Aarrække, og naar han en Gang „stopper op“, da maa nyde sit Otium med godt Helbred og den Tilfredstillelse, som et vel udført Arbejde giver. *Zero.*

Til Medlemmerne.

Grundet paa de stadig stigende Udgifter ved Bladets Fremstilling er det besluttet at begrænse Bladets Tekstsideantal saa meget som muligt, saaledes at kun strengt nødvendigt Stof kan forventes Optagelse.

Referat

af

Hovedbestyrelsesmødet

26. Februar 1917.

Samtlige Medlemmer var mødt.

DAGSORDEN.

Punkt 1. Meddelelse fra Udvalgene ang. Forretningsudvalget. b. Fællesudvalget. c. Lønningsudvalget. d. Bladudvalget. e. Kritisk Udvalg, f. Fra Repræsentanten for C. O. g. Fra Repræsentanten for Laaneforeningen.

Punkt 2. Meddelelser fra Hovedkassereren.

Punkt 2 a. Budgetforslag for Hovedkassen. b. Budgetforslag for D. L. T.

Punkt 3. Anciennitetsreglerne.

Punkt 4. En Sag fra Thisted.

Punkt 5. Forslag om Emoliementernes Forhøjelse.

Punkt 6. Forslag til Delegeretmødet.

Punkt 7. Eventuelt.

a. Lillie redegjorde for Forretningsudvalgets Arbejde. Kom først ind paa Sagen ang. Jernbaneskolen og gennemgik derefter de forskellige Sager, der var behandlede. Omtalte derefter Foreningens Forbrug af Kontorartikler, som fremtidig rekvireres hos Alf. Olsen.

Forretningsudvalgets Meddelelser toges til Efterretning.

b. Lillie omtalte først Sagen ang. Forhøjelsen af Dag- og Timepenge for forskellige Tjenestemænd, den Ordning, man har stillet i Udsigt, er ikke tilfredsstillende. — Refererede derefter Tjenestetidskommissionens Tilblivelse og vor Stilling hertil. Med Hensyn til Løsningen af Tjenestetidssagen saa det ud, som denne nu nærmede sig. Udv. havde haft sin Opmærksomhed henvendt paa den ny Ulykkesforsikringslovs uheldige Virkninger for Tjenestemændene, og havde i den Henseende rettet Henvendelse.

Meddelelserne toges til Efterretning.

Formanden oplæste derefter en fra J. F. modtaget Skrivelse ang. Togreglementets §§ 43 og 44.

Efter en kort Diskussion henvistes Sagen til Forretningsudvalget.

Lillie refererede derefter Sagen ang. Lokfyrb. Forhandlingsret, i hvilken Sag der den 2. Febr. var kommet Svar fra G.dir.

Paa Forslag af Lillie henvistes denne Sags videre Udførelse til Forretningsudvalget.

c. Lillelund refererede Sagerne fra Lønningsudvalget. Omtalte først en Sag fra Hg., hvor der intet var at foretage. En anden Sag ang. Rangering paa visse Stationer var behandlet og er henvist til Forretningsudvalget. Der er endvidere nogle Smaasager ang. Udstationering i Tiden omkring 1. Oktbr., hvorom der er sket Henvendelse i Generaldirektoratet.

Lillie omtalte derefter Lønningskommissionens Nedsættelse, som man foreløbig intet havde hørt om. Lønudvalgets Meddelelser toges til Efterretning, og

det vedtoges at rette Henvendelse om mundtlig Forhandling ang. Rangeringssagen.

d. Vording omtalte kort Bladudvalgets Arbejde og meddelte derefter, at der var kommen en Skrivelse ang. Forhøjelse af Prisen for Trykning af Bladet.

Det vedtoges at bemyndige Bladudvalget til at forhandle med Bogtrykkeren.

f. Formanden meddelte, at C. O. intet Møde havde holdt siden sidste H. B. M. Kom derefter ind paa Sammenslutningen af offentlige Tjenestemænd og omtalte derefter et Møde, der skulde afholdes i Marts.

Til Repræsentationen var Formanden, M. Mortensen, C. A. Lillelund, Rich. Lillie og Soph. Jensen valgte.

g. Lillelund fremsatte derefter forskellige Oplysninger fra Laaneforeningen.

Punkt 2. C. Larsen gennemgik derefter Regnskabs forskellige Poster.

Soph. Jensen meddelte paa kritisk Udvalgs Vegne, at der intet var at bemærke til dette.

C. Larsen gik derefter D. L. T.'s Regnskab igennem.

Efter en kort Diskussion toges Meddelelserne til Efterretning.

2 b. Redaktøren redegjorde for Bladets Budget for 1917 og gennemgik de enkelte Poster og udtalte i øvrigt, at han antog, at det fremlagte Budget kunde holde.

Lillie vilde foreslaa, at man forandrede Formen for Tilskudet til Bladet om til et vist Tilskud pr. Medlem. Vilde for at indskrænke Udgifterne foreslaa, at man indskrænkede Tekstsiderne saa meget som muligt. Kom derefter ind paa en anden Form for Regnskabet for D. L. T., som saa skulde udskilles fra Hovedkassen.

Efter en Diskussion vedtoges det at fastsætte Tilskudet til D. L. F. til 11 Øre pr. Maaned pr. Medlem.

Hovedkassereren fremsatte derefter Forslag til Budget for Hovedkassen for Aaret og udtalte sig om de forskellige Poster.

Alf. Olsen fremsatte Forslag om, at Budgettet til Hovedkassen anlagdes i Lighed med Budgettet for D. L. T. saaledes, at Tilskudet fastsattes pr. Medlem, og foreslog, at dette fastsattes til 36 Øre pr. Medlem.

Efter nogen Diskussion vedtoges det, at Budgettet omlagdes, og at de 3 Kasserere i Forening udførte dette.

Punkt 3. Anciennitetsreglerne. Formanden udtalte sig om disse og omtalte det uheldige Forhold, at det for ældre Ansøgere var meget vanskeligt at blive forflyttet, idet at alle de efter Reglernes Ikrafttræden forfremmede Førere havde fortrinvis Ret til Forflyttelse.

Efter en meget lang Diskussion vedtoges det at søge en Ændring indført til Reglerne, der gik ud paa, at en Ansøgning om Forflyttelse, der havde henligget et Aar uden at blive bevilget, havde For-

trinsret forud for Ansøgninger fra Ansøgere, som er forflyttet ved Forfremmelse.

Punkt 4. Formanden refererede en Sag fra Thisted ang. Betaling af Natpenge for Reservehold i Hjemmet. Personalet havde tidligere oppebaaret saadanne.

Sagen henvises til Lønudvalget.

Punkt 5. Emolumenternes Forhøjelse. Lillie henstillede, at Organisationen rettede Henvendelse til Fællesudvalget om at tage denne Sag op, fordi at Kørepenge ikke mere stod i passende Forhold til Værdien af disse, da man fastsatte denne Godtgørelse.

Dette vedtoges.

Punkt 6. Lillie oplæste derefter nogle Forslag til Delegeretmødet.

1. Der oprettes en Ekspeditørpost.

2. Der anvendes et Beløb til Afholdelse af en aarlig Sammenkomst Sommer og Vinter.

3. Der foreslaas anvendt et Beløb til Udsmykning af Værelserne.

Efter nogen Diskussion vedtoges Forslagene. Forretningsudvalget redigerer Ordlyden af disse.

Lillie foreslog derefter, at der oprettedes en Reservefond, ved at de opsparede Penge indsættes i dette. Endvidere ved et fast Beløb pr. Medlem pr. Maaned. Tillige ved at ny optagne Medlemmer betaler et vist Beløb pr. Maaned det første Medlemsaar.

Forslaget vedtoges, og Beløbet fastsattes til 10 Øre pr. Medlem pr. Maaned eller 1 Kr. 20 Øre om Aaret.

Punkt 7. Eventuelt. C. Larsen foreslog en Ændring til Lovene, saaledes at pensionerede Medlemmer blev kontingentfri.

Lillelund vilde foreslaa i Tilknytning hertil, at alle pensionerede Medlemmer, der havde staaet som Medlemmer af Organisationen eller af 9. Kreds blev betragtet som forhenværende Medlemmer.

Dette vedtoges.

Lillelund foreslog at rette Henvendelse om Afskaffelse af Tjenestenumrene for Lokomotivførerne.

Dette vedtoges.

Lillelund vilde foreslaa, at man afskaffede Kullisterne og rettede Henvendelse derom.

Sagen henvises til Forretningsudvalget.

Lillelund omtalte derefter vacumbremsede Togs Standsning paa farlige Stationer. — Man havde ventet en Bestemmelse om, at saadanne Togs Standsning skete ved Vacumbremsen alene; vilde henstille, at Sagen rejsets paa ny.

Sagen henvises til Forretningsudvalget. C. M. C.

Referat

af Lokomotivførererkredsmødet 25. Februar 1917.

Samtlige Medlemmer var til Stede.

DAGSORDEN.

Punkt 1. Meddelelse fra Kassereren.

„ 2. Budgetforslag for Kredsen.

„ 3. 2den Behandling af Forslag om Kontingentforhøjelse.

„ 4. Valg af Repræsentanter til Repræsentationen af offentlige Tjenestemænd.

„ 5. Eventuelt.

Punkt 1. Kassereren forelagde en Oversigt over Regnskabet 1916, der udviste et Overskud af 2308 Kr. 13 Øre. — Kredsen Formue er nu 5261 Kr. 82 Øre. — Medlemsantallet begyndte med 568 og sluttede med 611 og 12 pensionerede Medlemmer.

Efter en kort Diskussion toges Regnskabet til Efterretning.

Punkt 2. Kassereren fremsatte derefter Forslag til Budget for 1917. Dette viste et Underskud paa Grund af Tilskud til Kontor.

Efter nogen Diskussion vedtoges Budgettet, C. Larsen forbeholdt sig sin Stilling til Udgiften til Kontor.

Punkt 3. Formanden anbefalede Forslaget om Kontingentforhøjelse, som det var rimeligt at skride til.

H. Kann anbefalede ligeledes Forslaget.

Det vedtoges derefter at stille Forslag om Kontingentforhøjelse til Generalforsamlingen.

Punkt 4. Mortensen og Lillelund valgtes.

Punkt 5. Vording redegjorde for en Timepengesag fra Helsingør, hvor Hovedbestyrelsen havde truffet Afgørelse.

Sagen henvises til Hovedbestyrelsen.

Lillelund stillede derefter Forslag om Tjenestenumrenes Afskaffelse for Lokomotivførerne, om Kullisternes Afskaffelse og om Vacumbremsede Togs Standsning paa farlige Stationer.

Forslagene henvises til Hovedbestyrelsen.

Referat

af

Lokomotivfyrbøder-Kredsen Bestyrelsesmøde
den 26. Februar 1917.

DAGSORDEN.

Punkt I. Meddelelser fra Formanden.

„ II. Meddelelser fra Kassereren.

„ II a. Budgetforslag.

„ III. Sager fra Masned Sund, Randers, Struer, Viborg, Fredericia og Skanderborg.

„ IV. Valg af Repræsentanter til Repræsentationen af offentlige Tjenestemænd.

„ V. Eventuelt.

Punkt I. Formanden gennemgik og refererede forskellige fra Afdelingerne indsendte Skrivelser og Svar paa udsendte Cirkulærer. Beklagede, at der var Afdelinger, der stadig synes at mangle Kendskab til den i Lovene optrykte Forretningsorden, og betonede Ønskeligheden af, at Afdelingsformændene nøje fulgte Reglerne ved Aspiranternes Optagelse i D. L. F. Refererede Forhandlingerne og Henvendelserne ang. Aspiranternes Lønninger.

Punkt II. Kassereren gennemgik Aarsregnskabet, som toges til Efterretning.

Punkt II a. Kassereren forelagde Forslag til Budget for 1917. Dette blev med nogle smaa Ændringer godkendt. —

Punkt III. P. Jensen, der havde undersøgt og behandlet en Anciennitetssag fra Masned Sund, refererede endvidere Sektionschefens Afgørelse hertil, som Kredsbestyrelsen ikke kunde godkende. Sagen vil nu blive forelagt Distriktschefen. — Fra Randers forelaa en Sag angaaende Deling af Drikkepenge. Generaldirektoratet har udtalt sig til Spørgsmaalet, og Kredsbestyrelsen vedtog ikke at foretage videre i Sagen. — Struer Afd. havde fremsendt Anmodning om Ekklusion af et Medlem. Det vedtoges, at Soph. Jensen skulde søge Sagen nærmere undersøgt. — En Sag fra Viborg toges til Efterretning. — Fra Fredericia Afd. forelaa Meddelelse om et beklageligt Optrin af to Medlemmer paa den derværende Banegaard. — Kredsbestyrelsen besluttede gennem Fredericia Afd. at tilstille de paagældende en meget skarp Misbilligelse af deres Optræden. — En Anciennitetssag fra Skanderborg blev der truffet Afgørelse i. —

Punkt IIII. Hertil valgtes Rich. Lillie og Soph. Jensen.

Punkt V. K. Johansen refererede en Sag ang. et Medlems Beklagelse over Forbigaaelse ved Ansæt-

telsen som Lokfyrb., og som Johansen havde undersøgt. — Kredsbestyrelsen vedtog ikke at gøre mere i Sagen. —

Soph. Jensen omtalte et Forhold fra Aarhus ang. Retten til Familiefriplas. — Der var intet at gøre i Sagen, vedkommende har ingen Ret til Familiefriplas ifg. gældende Bestemmelser. —

P. Jensen, Sekretær.

Statsbanepersonalets Ulykkesforsikring

afholder ordinær Generalforsamling i „National“, Jernbanegade 11, Kjøbenhavn, den 22. Marts 1917, Kl. 7½ Em., med Dagsorden:

- 1) Beretning for 1915—16.
- 2) Forelæggelse af Regnskab for 1915—16.
- 3) Valg af 5 Medlemmer til Bestyrelsen, 2 Suppleanter, 2 Revisorer og 1 Revisor-Suppleant.
- 4) Eventuelt.

Bestyrelsen.

Nørrebro Vinimport

NØRREBROGADE 178 TLF. TG. 1300

Rødvin: 80, 90, 100. Caloric Punch: 75, 100. Cognac: 80, 90.

Portvin: 85, 100, 125. Cacao: 75, 100. Martel: 125. Hennessy: 150.

Godt øko omisk Nyt!

Klingry Sæbespaaner.

Den mest økonomisk og letteste Maade at bruge Husholdnings-sæbe paa. Faas overalt.

Moderne Pelssæt 22 Kr

Ulsters, Costumer, Kaaber
Blaa rundskaarne Nederdele
fra Kr. 7,50.

samt Dreng- & Pigetøj.
PRØVELAGERET,

NØRREBROGADE 187, I.
Altid stort Lager af Rejse-
prøver til ca. halv Pris.

Tlf. Taga 1118

Haslund & Larsen,

Vinhandlere,

Nørrevoldgade 27.

Telefon 1899.

Telefon 1899.

Prima vellagrede Vine og Spirituosa.

12 Fotografier 50 Øre

AMERICAN PHOTO Co.

47, Nørrebrogade 47. E. NIELSEN.

(NB. Billeder kan leveres paa 1 Time)

Køb hos de Averterende!

Emanuel Møller & Co., Vinhandlere,

St. Pederstræde 34 og 36 (ved Vestervold).

Telefoner 4518—2897

Kvaliteten gør Udslaget.

Ved nye Etableringer og eventuelt Skifte af Leverandør vil d'Hrr. Købmænd ikke blive skuffede ved at træde i Forretningsforbindelse med os. Som Grund for dette anføres, at vi siden Etableringsaaret 1895 har opnaaet en meget betydelig Omsætning.

CREMO ~ ARGO

TOBAK

PAKKER à 25 ØRE.

PAKKER à 15 ØRE.

DAASER à 50 ØRE.

PAKKER à 30 ØRE.

Udgaar 2 Gange maanedlig. Redaktion og Ekspedition: Vesterbrogade 98 a², Kjøbenhavn B. Tlf. Vester 2895 v.
Abonnementspris: 2 Kr. 50 Øre aarlig. Tegnes paa alle Postkontorer i Skandinavien.

Annonce-Ekspeditioner: { For Kjøbenhavn: C. Hansen, Sommerstedgade 22³, Telefon Vester 4011.
For Provinsen: L. Rasmussen, Hans Tausensgade 14, Odense. Telefon 2288.